

“ET DEIXARÉ, SI VOLS, LA VEU”

Maria Àngels ANGLADA,
La daurada parmèlia i altres contes,
Columna,
Barcelona 1991, 115 pp.

L'any 1980 Maria Àngels Anglada va publicar el seu segon llibre de poemes, *Kyparissia*. Era un llibre depuradament deliciós, amb poemes de recreació dels mites clàssics i d'altres referits a la situació socio-política del moment. Ara, aquests poemes i tota la seva poesia, la podem trobar aplegada en un llibre, *Columnes d'hores (1965-1990)*, (Columna, 1990).

En el poema de *Kyparissia* «Parada Obligatòria», l'autora oferia la seva veu a un jove militant empresonat i, al mateix temps, ens definia com havia estat el seu procés d'aprenentatge de l'ofici d'escriptor: «Et deixaré, si vols, la veu / mentre tu tens els llavis closos. / Molt lentament he après els mots / i l'aspre foc que els encadena: / són teus i en canvi et prendré un poc / de la teva llarga tristesa».

Aquest esperit, el mateix que feia manifestar a Pavese en els últims dies de la seva vida «He treballat, he donat poesia als homes...», és una constant en tota l'obra de Maria Àngels Anglada: donar la seva veu a tots aquells que no en tenen, a aquells que no hi són, a aquells que hi haurien de ser; en definitiva, recrear la vida, el paisatge, la història... a través de la literatura però sempre també a través del filtre qualificat de la cultura. I es tracta d'una cultura entesa com un valor superior que a totes les èpoques permet d'interpretar el món des de posicions de tolerància i llibertat que transformen la mateixa vida.

Així, a la seva primera novel·la, *Les Closes* (Premi Josep Pla 1978), s'evocuen els fets reals d'una avantpassada del seu marit, els Moragues (a l'Empordà dels anys anteriors a la caiguda d'Isabel II). Aquesta dona és injustament acusada de l'assassinat del seu marit i, gràcies a la *literaturització de la seva vida, recupera el seu orgull i la seva innocència davant la història*. A la tercera narració de *No em dic Laura* (1981), a través dels ulls d'una nena es reivindica la figura de Verdaguer; a *Viola d'Amore* (1983), gràcies a la música del Trio Izvorul s'evoca la figura de Thomas Man; a *Sandàlies d'escuma* (1985) —una de les millors novel·les de l'autora— aconseguíem fer-nos present la vida i el paisatge de la mediterrània clàssica en la figura fictícia de Glauc de Quios, una jove poetessa i música que viu al segle III abans de Crist. No podem oblidar tampoc *Artemisia* (1989), novel·la breu, on la música, la pintura i la poesia són les fragàncies que acompanyen un jove violinista català per Mitilene (l'illa grega de Lesbos); i també cal recordar la versió novel·lada de la recerca biogràfica d'Andreu Febrer a *L'agent del rei* (1991).

La daurada parmèlia i altres contes, com la mateixa autora ens expressa a la «Nota» introductòria, és un recull de contes nascuts de «les esclètxes» que deixaven els seus llibres més extensos. Aparentment, no tenen una unitat temàtica, estilística o estètica. Hi trobem «L'empelt», un relat de lingüística-ficció; «La daurada parmèlia», suggerida per un tractat de botànica del poeta Lìgur Camillo Sbarbaro; la dramàtica història de Maria Dolça Canals, de la família materna de l'autora, que combina el relat amb la narració hagiogràfica, i sis contes breus caracteritzats per una certa contenció narrativa que suggereix sempre un desenllaç insòlit.

Damunt del caràcter miscel·lani d'aquests contes, hi plana una prosa preciosista i àgil, i la voluntat de l'autora de «deixar la seva veu» per recrear, conservar i fins i tot ressuscitar —si cal— tota la riquesa d'una cultura clàssica i occidental que sembla que se'n va dels dits. No és però una reivindicació purament arqueològica sinó plenament vitalista que es projecta cap al futur. Així, el lingüista Ernst Heylites de «L'empelt» sap que no és «amb sal ni en vitrines» que cal salvar les paraules «sinó en els llavis dels fills».

Aquesta és la voluntat de tots els personatges del llibre, que, amb la seva passió per preservar i fer reviure la cultura en tots els seus vessants (la llengua, la pintura, l'arqueologia, la música, la poesia, la botànica, la història...), manifesten el seu desig amorós per la saviesa dels homes i dels pobles. Una passió que reviu amb la lectura d'aquest i de tots els llibres de Maria Àngels Anglada.

Josep Vicens i Heras

